

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdeki társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal

KULA, TELEFON 14

Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-tér soronként 30 fillér

KISS GYULA

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
elnöke

BERCSÉNYI JÓZSEF

B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
főjegyzője

SZERKESZTŐSÉG

Főszerkesztő

BERKOVITS REZSŐ

Felölts szerkesztő

BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K

Egyes szám ára 20 fillér

Megjelen vasárnap

XVII. évfolyam

KULA, 1913 április 27.

17. szám

A torzsai árvaház.

Irta Bácskai.

Az újságíró és a sajtó feladata, hogy rávilágítsanak azokra a bajokra, sebekre, amelyek gyógyításra szorulnak és hogy megvilágítsák azokat a szép és nemes intézményeket, amelyeket nagyszívű, humánus emberek létrehoztak, felvirágoztattak s megmutatták, hogy társadalmi uton, kisebb körben is maradandó nagy dolgokat lehet alkotni. Míg az első esetben buzdítunk a bajok kiküszöbölésére, a sebek gyógyítására: addig a másik esetben példát mutatunk az érdem tiszteltetésére és megbecsülésére!

Már több ízben megemlékeztünk a torzsai árvaházról. Ott voltunk az alapkövetésnél, később a felszentelésnél, azután hetiközlöny munkánk között is megnéztük az árvaházat. Az évi jelentések megjelenése alkalmából is foglalkoztunk a humánus intézettel és buzdítottuk a jó embereket az intézet támogatására.

A múlt napokban újra fekerestük a torzsai árvaházat és most már teljes egészében kiépítve 38-40 árvagyermeket láttunk az intézetben elhelyezve.

Elmondom röviden amit láttam és hallottam. Tudják meg mások is, sokan, minél többben a megyében, hogy van Bács megyének egy szép, hazafias mintaközsége, mely szerényen huzodik meg az előretörő bácskai községek közt, de e szerénység mögött a haladás, humanizmus, az emberbaráti szeretet, a jólét és vagyonosodás pompázó virágai fakadnak!

Famler Gusztáv Adolf, a torzsai ág, evangélikus egyházközség kiváló lelkesze, a jeles egyházi szónok és író, aki éppen látogatásom napján töltötte be 62-ik életévét — jó néhány év előtt azzal lepte meg a torzsaiakat, hogy egy ott felállítandó árvaházának érdekében kezdett dolgozni és agitálni. A községben az egész lakosság érdeklődéssel viseltette a humánus ügy iránt. Megindult az adakozás úgy a községben, mint azon kívül — főleg protestáns körökben. Nemsokára a fútcán 15 ezer koronaért vehettek egy

szép saroktelket és arra épült azután mintegy 30 ezer korona költséggel az új árvaház.

Az árvaház berendezése röviden a következő: A főépület, mely kívülről is impozáns — két részre van osztva. Az egyik részben egy körülbelül 20 méter hosszú és 5 méter széles étkező helyiség van. Itt vannak elhelyezve a nagy ruhaszekrények, melyekben minden gyermek részére egy keskenyebb elkülönített rész van. Az ebédlőből nyílik a két nagy hálóterem, külön a leánykák és fiúcskák részére; e kettő között van a felügyelő szobája, ahonnan kis ablakokon, jobbra-balra, a két hálóterem alvó gyermekei is szemmel tarthatók. A világos tölgyfaszínre festett vaságyakcskák megfelelő ágyneművel vannak ellátva. A termekben mindenütt szennel fűthető vasbetétes szép cserépkályhák vannak. Az ebédlő végében van a mosdó, hol talán 12 zománczott lavoár van egy alacsony hosszú padba mélyítve. A pad alatt cementezett folyóka van és a kiöntött víz a mosdóhelyiségből kifolyik. Szappan, rendes tűrlőközők, sőt még a fogkefék is ott tekzenek sorban. Az épület sarok oldalán egy 2-3 szobás lakás van, mely oly célból épült, hogy később, ha egy lelkes, vagy tanító lenne az intézet gondnoka, megfelelő lakást kaphasson. Most ágyak vannak ott is a beteg gyermekek részére. Két beteg gyermek fektetett ott megfelelő ápolás mellett. A konyha nagy és tiszta; az élel-kamrában élelmiszerek, sonka és szalonna — 5 nagy hízott vágta a telen. A szakácsnő részére is tágas szoba van. Jó pince, az udvaron láncut, tágas játszó és tornater, szóval minden meg van, ami a gyermekek életfeltételéhez és fejlődéséhez szükséges.

Látogatásunk a délutáni órákra esett, amidőn a gyermekek, akik részben az óvodába, legnagyobb részben az elemi iskolákba járnak, onnan hazajöttek és a hosszú asztalnál elfoglalták helyeiket. Ozsonna idő volt. A felügyelő az asztalfőn nagy ügyességgel szelte a hosszú „week-nit” teljesen egyforma darabokra és a gyermekek sorban jöttek — és elvittek egy-egy szelet kenyeret. — A gyermekeknek van ugyan intézeti egyforma ünneplő ruhájuk, de hétköznapi levén,

mindegyiken a kapott, vagy hozott egyszerű, de rendben tartott ruhácska volt.

Ami nekünk feltűnt: a gyermekek mind pompás színben vannak és némelyik majd kicsattan. Van köztük több bájos s jobb szőlő-től származó gyermek is. A gyermekek 15 éves korukig maradhatnak az árvaházban. A fiúkat inasoknak, béreseknak, a lányokat ipari és háztartásbéli munkára adják ki.

Nézzük már most, hogy honnan veszik a nagy költségekre — a fedezetet?

Az alapító Famler G. Adolf evang. lelkes meg tudta nyerni elsősorban Torzsa község áldozatkész lakosságát. E derék nép nemcsak berendezési tárgyakkal, főleg ágyneművel és élelmi szerekkel járult és járul hozzá az intézet fenntartásához, hanem évente 1200—1500 koronát adományoz készpénzben is. Az alapítótárog által (a 100 K) azután az evang. gyámintézet utján és főleg a „Kerő szótár”nak sok ezer példányban való szétküldése folytán, a múlt évben mintegy 12000 K folyt be.

Az állami gyermekmenhely leadott 10 gyermeket, akikért (a 200 K) évi 2000 koronát fizet ellátásért és 200 K ruhaálatányt ad. A protestáns árvaház szintén 10 gyermeket adott le, a kikért (a 300 K) összesen 3000 koronát fizet. Legutóbb Bács megye is megszavazott 2000 K segélyt.

Igy a kiadások fedezhetőek voltak és még 4000 K maradt az építési adósság törlesztésére.

De milyen munkát vett magára Famler G. Adolf ev. lelkes?

Kosárszámra hordják napokon és heteken át a postára a kerő leveleket, melyeket a magyarországi és németországi evang. egyházakhoz, iskolákhoz és tanulókhöz intéz a fáradhatatlan alapító!

Az ilyen önzetlen, nemes és Isten szolgálójához igazán méltó nagy feladat teljesítéséhez nagy szív, erős kitartás és lankadatlan munka, szükségesek!

Nem zárkozhatunk el tehát attól, hogy fenntartás nélkül és készséggel el ne ismerjük, hogy Famler G. Adolf nélkül ez a humanus intézmény

Egyről-másról.

Dr. Holländer Dávid községi orvos felolvasása a Kereskedők Egyesületében Kulán.

Ez egyesület tisztelt elnökségének felhívását, hogy az orvosi tudomány köréből előadást tartsak, örömmel fogadtam, mert jóleső jelét láttam annak, hogy a mi társadalmunk ez új alakulata bír érzékkel és fogékonysággal a nemesebb szórakozások és hasznos időöltés iránt is. Készséggel vállalkoztam ennek a felolvasásnak megtartására, mert érzem és tudom, hogy nekünk orvosoknak nemcsak az a feladatunk, hogy gyógyítsunk, hanem közönségünket közelebb vezessük az orvosi tudomány megismeréséhez és az egészség megőrzésének eszközeihez, mert modern fel fogás szerint az orvostudomány legfőbb és legideálisabb célja nem a beteg gyógyítása, hanem az ember egészségének a megővése. Ezt a célt pedig legjobban úgy szolgáljuk, ha közönségünket az orvosi tudomány főelveivel megismertetjük és gondolkodásmódját úgy neveljük, hogy legyen érzéke ezen szép és a legnemesebb ügy szolgálatában álló tudomány tanításai iránt.

Ez volt első impresszióm a felszólítás vétele után, a másik pedig az volt, hogy ugyan az orvosi tudomány melyik részét válasszam előadásom tárgyául s ekkor úgy jártam mint a gyermek, kinek a legkülönbözőbb csemegével megrakott tálcát nyújtják oda azzal, hogy válasszon. De nem tud választani. En sem tudom, mint kezdem: Beszéljek-e Önöknek a sokat emlegetett bacilusokról, a sebek modern ellátásáról, a heveny fertőző betegségek elleni védekezésről, az alkoholizmusról vagy pedig az emberiség jelenleg legnagyobb veszedelméről — a tuberkulózisról stb.? Ez utóbbi volna talán a legtanulságosabb, de mert róla beszélve nagyon sötét képet kellene festenem, inkább másról fogok röviden szólni és azzal a kérelemmel fogok Önökhöz fordulni, hogy intezzenek hozzám az orvostudomány körébe vágó bármilyen kérdést, majd arról beszélünk. Most pedig néhány szót a modern orvosi tudomány alapvető tényezőiről, a baktériumokról akarok mondani.

Mai nap már a nagyközönség is tisztában van azzal, hogy a legtöbb betegségnek oka, valamely bacillus, baktérium. Mint tudják, ezek apró élő lények, de tudják Önök azt is, hogy nem csak az emberek és állatok betegségeit okozzák ilyen apró szervezetek, hanem a növényeket is, hogy csak például a szőlő peronosporáját és a buza rozsdáját említsem. Sok betegség van, melynek kör- okozóját ismerjük, de azért van még igen nagy pusztítást véghezvivő betegség mint a vörheny, melyről nem tudjuk, hogy mi okozza. Azért manapság még igen nehéz a vele szemben való védekezés. Egeszen biztosan és sikeresen tudunk azonban védekezni, sok olyan betegség ellen, melyeknek az okozóját ismerjük. Ilyenek a kolera, pestis, tifusz, gyermekágyi láz, leptene stb. De nemcsak az ilyen veszedelmes betegségek okozói az ilyen apró szervezetek, hanem az emberre teljesen ártalmatlan, sőt sokszor hasznos folyamatok okozói és megindítói is ezek a bacilusok. Így például a szőlőből a bort, az édes-tejből az aludt tejet, illetve a turót is apró szervezetek, gombák készítik. Ezek nélkül nem volna borunk, nem volna aludt tejünk, ecetünk stb. Igaz ugyan, hogy ezek nélkül penészes befőttünk sem volna az élestarban. Tessék ugye elképzelni ezen apró szervezeteket, hogy azok is élnek és különösen, hogy azok is akarnak élni. Tudják, hogy Darwin fejtette ki azt a tant, hogy az egész élet küzdelem a létért. És amint mi, mindannyian erős küzdelmet fejtünk ki létünkért, és sokszor igen csunya harcot vívunk meg embertársainkkal a létezésünkhöz szükséges eszközök és feltételek megszerzéséért; éppen így küzd az életben minden szerves lény, a megélhetéseért és a faj fenntartásáért. Az őskorban, sok ezer esztendő előtt az embernek nagy állatok ellen: a mamut, a bivaly, az oroszlán és a többi vadállat ellen kellett küzdenie; ma már megtisztította a teret a szabad szemmel látható, reá nézve veszedelmes lényektől és sikeresen vette föl a harcot, a bacilusok ellen, melyek ellen csak is a tudomány összes fegyverével képes küzdeni.

Mint említtem, nemcsak veszedelmes formái vannak ezen apró szervezeteknek, hanem ártal-

matlanok és hasznosak is, mint pl. az, amely a szőlő cukortartalmából alkoholt készít. Azert emlittem ezt, mert ez volt az az első apró szervezet, melyet Pasteur ismert föl először s melylyel megvetette alapját az egész modern orvostudománynak és lehetővé tette, hogy az emberek sok és súlyos betegségével sikerrel tudunk megbirkózni.

Annak a felismerése, hogy nem véletlenségek némely megbetegedések: a legtöbb hasznát a sebek gyógykezelése látta. Itt kezzelfoghatóan lehetett bizonyítani, hogy sebzéseknél a legtöbb bajt, éppen ezen apró szervezeteknek a sebbe jutása okozza. Mikor ez aztán az orvosok általános tudatába ment át, akkor lett csak az emberek áldásává. A jelenlévő idősebb urak még emlékezni fognak, milyen hosszú ideig tartott egy-egy sebzésnek a gyógyulása. Pedig ugyan csak gyógyították ezértele kenőccsel. Persze éppen azt nem tudták, hogy azért nem gyógyul, mert agyon gyógyítják. Ma tudjuk — és ezt akarom Önök előtt itt hangsúlyozni, hogy minden sebzés gyógyul. Nem kell annak semmi gyógyszer, hanem az kell neki, hogy akadályozzuk meg valamely rosszindulatú bacilusnak a bejutását, mert a fellépő genyvedést, seblázat, a közönségesen ugynevezett vermérgeszt ez okozza. Azért ma, még a nagy kiterjedésű sebzéseknél is csak arra törekszünk, hogy tisztán tartsuk és tiszta kötöző szerekkel bekössük, akkor meggyógyul az magától is. Az emberi szervezet egyes részeinek megvan az egyszerű képessége, hogy önmagától gyógyul, csak ne zavarja senki és semmi. Szándékosan mondom, hogy senki és semmi. Mert leginkább zavarják a sebzések természetes önkéntes gyógyulását a javasasszonyok és kívülről ezek a rosszindulatú bacilusok. Ezek ketten, nagy ellenségei vagy helyesebben szólva nagy akadályai a sebzések gyógyulásának. A bacilusoknak még meg tudom bocsájtani, hogy belepotyognak a friss sebzésekbe, ott megtelepszene, és mert ez nekik kitűnő jó otthon, remek meleg ágy, kitűnően élnek ott, mesésen szaporodnak, szóval otthonosan érik magukat, mert életfeltételük, hogy jó talajra jussanak és ott vi-

Temerin. Hat községi állást töltött be a képviselőtestület és pedig egy anyakönyvi aljegyzői és öt segédjegyzői állást. Ezeknek az állásoknak egyik-másika éveken keresztül nem volt rendszeres választás utján betöltve. Vermes Vince közs. jegyző nem nézhette, hogy a községi közigazgatás fontos szervei megfelelő alkalmazottak hiányában ne működjenek, addig sarkalta tehát a képviselőtestületet, míg az 2 új állást nem szervezett és jobb méltányosabb javadalmat nem biztosított az egyes állások alkalmazottainak. Ma az anyakönyvi aljegyzői állás 1600 K-val három sjegezói állás 1440 K-val és két sjegezói állás 1200 K-val van szervezve. Ezen javadalmak mellett már válogathatott a község munkaerőben. Az első anyakönyvi aljegyzői állásra Jókai István okl. jegyzőt választotta meg, ki a községnél már 1 év óta működött. A három 1440 K-s állásra Inotay János, Ackermann Gusztáv bacsóvárosi sjegező és Urszó Antal választották meg. A két 1200 K-s állásra Fischer Ferenc eddigi helyettes és Rósz Lajos szépliget-i sjegező nyertek alkalmazást.

Apatin. A Lyceum-egyesület Tóth Kálmán-estélyt rendezett. Tóth Kálmán elete és műveiről Dömötör kir. ítéltőtblai bíró tartott felolvasást. Érdekes felolvasása a nagyszámu közönséget teljesen lebilincselte. Az apatini Szalon Orchester „Nyitányt” és „Eger várban dobolnak” Alluga Gézáttól, adta elő. Tetténye Bella k. a. „Hervoja története” című költeményét adta elő nagy tetszés mellett. Schaffer karmester „Befűtta az utat a hó” és „Hegedülnek, vigan muzsikálnak” című népdalokat énekelte báró Babarcy Jenőné művészi kísérete mellett. „Búra hajlik” és „Buza közé száll a dalos pacsirta” népdalokat dr. Dömötör Aladár énekelte, neje zongorakíséretével. „Előre” szavalt Windisch Lajos. Tóth Kálmán e lelkes költeménye is nagy hatást keltett. — A siker főrésze a fáradhatatlan lyceumi elnöknek Schmausz Endre ny. főispánnak az érdeme.

Bácstopolya. F. hó 22-én értekezlet volt itt a Topolya—Ada közötti vasút létesítése ügyében. A bacsstopolya—ada—tiszaparti h.é. vasutat az engedélyes Bíró József budapesti mérnök kérelmére közigazgatásilag bejárták. Kricsfalusy műszaki tanácsos és Olgay ministeri titkár voltak a ministerium által kiküldve. Az érdekeltség, de főleg a cservenkai és ujverbázi cukorgyárak a legmesszebbmenő áldozatokra készek, hogy e 46 km hosszú, az érintett vidék gazdasági és forgalmi fejlődésére nagy jelentőséggel bíró vasuti vonal mielőbb megvalósuljon. Az építési költségek mintegy 4 és fél millió K-ra rúgnak. A mai feszült pénzügyi helyzet mellett némi nehézségekkel jár ugyan, de azért kilátás van rá, hogy e vasút építését legkésőbb a jövő nyáron megkezdhetik. — Az állami polgári iskola átadása folyamatban van. Az államépítészeti hivatal részéről Krétsi főmérnök vezeti a leszámolást s kétszeri kiszállás után a számadások a jövő héten teljesen készen lesznek. — A polg. iskolai tanárok egyesületének bacs megyei köre e hó 19-én tartotta rendes közgyűlését Topolyán. A megyei polg. iskolák tanárai közül 38-an jöttek össze. Az elnöki megnyitót és a titkár beszámolója után Kürtessy igazgató a polgári iskolai tanárképzés reformjáról érkezett nagy hatással. A pénztáros jelentése és a felmentvény megadása után Kálmán szabadkai tanár előadása következett „A család és iskola együttes működéséről”. A nyugdíjügyről Szirtes tanár tartott előadást, melyben vázolta az új nyugdíjtörvénynek a régi és felekezeti iskoláktól az államhoz került tanárok kéréseit.

Hirek

Kinevezés. Petneházy János kulai kir. aljárásbírót Ofelése járásbíróvá nevezte ki. Az új járásbíró ez alkalomból számosan üdvözölték.

Uj ügyvéd Kulán. Dr. Stolcz Ferenc a m. héten letette Marosvásárhelyt az ügyvédi vizsgát és irodáját Kulán, atyjának Stolcz Henrik ércöntöde-tulajdonosnak házában megnyitotta.

Béla napján, f. hó 23-án Kugler Béla kulai községi jegyzőt a tisztelők és barátok nagyszámban keresték fel lakásán, hol a gratulansokat díszes asztal várta. Kugler Béláné úrnő, a kitünő háziasszony, aratta a legnagyobb elismerést és a nagy társaság hálásan gondolt nehéz, de szeretetreméltóan betöltött fontos szerepére. A névnapon résztvettek: Kugler Ede nyug. Ujvidék-városi főszámvevő, az ünnepelt édesatyja, Kiss Gyula a bacs megyei jegyző egyetelnőke, Gragyszky Péter zombori államépítészeti kir. mérnök és még számosan a vidékről. Zányi Bélát, tövisi Rác Bélát, másnap — György napján — Kósa Györgyöt, Pótz Györgyöt üdvözölték számosan.

A Kereskedők Egyesülete Kulán 1913. május 3-án (szombaton) este fél 9 órától, saját könyvtára javára, a Hungaria-szálloda helyiségeiben, egy elsőrendű zenekar közreműködése mellett zártkörű táncestélyt rendez és erre t. címet (b. családjával) tisztelettel meghívja. Belépő díj: személyjegy 2 K, családjegy 5 K. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdalpan nyugtáztatnak.

Meghívó a Kulai I. Temetkezési-Egylet f. évi május 1-én d. u. 3 órakor a község háza nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésére. Ha a fenti időre a tagok nem jelennek meg a kívánt számban, úgy a közgyűlés május 12-én d. u. 3 órakor fog megtartatni, midőn a megjelentek számára való tekintet nélkül jogérvényesen fog a kitűzött tárgyak felett határozni. Tárgyak: 1) Elnöki megnyitót és a tagok igazolása. 2) Az alapszabályok módosítása feletti határozat. 3) Elnök választása. 4) Netáni indítványok. Kula, 1913 április 20. Hahn Bálint alelnök.

A kulai vasutállomás telefonja. A Kereskedők Egyesületében Kulán ez ügyben értekezlet volt és abban állapodtak meg, hogy az lpartestülettel együtt kért fogják a temesvári posta- és távirtdigazgatóságot, illetve a nm. kereskedelemügyi minister urat, hogy a kulai vasutállomáson nyilvános telefonállomás berendezését rendelje el. — Már évek előtt irtunk ennek feltétlen szükségességéről, de mindez ideig komoly lépést senki sem tett az ügy érdekében. Reméljük, hogy a két testület elég súllyal bír az ügy mielőbbi keresztültelére.

Meghívó Kula község képviselőtestületének április 30-án d. e. 9 órakor a község háza tanácstermében kezdődő rendkívüli közgyűlésére. Tárgysorozat: 1) Eper István Lajos pincédi lakos kérelme 26 hold föld eladásához szükséges engedély megadása iránt. 2) Az előjáróság előterjesztése a községi jegyzőik építését kimondó képviselőtestületi véghatározattal kapcsolatosan egy bizottság kiküldése tárgyában. 3) Az előjáróság előterjesztése az 1913 évi legelődj mervének megállapítása tárgyában. 4) A Ferencsatorna r-t. kérelme területének az egységes vadászterületből leendő kivonása tárgyában. 5) A vármegye törvényhatósági bizottságának véghatározata a községi segéd- és kezelőszemélyzetnek megszavazott drágasági pótlék jóváhagyása tárgyában. 6) Barna Mátyás aljegyző költség megtérítés és jutalmazás iránti kérvénye. 7) Eremics János községi irtók kérelme szabadság megadása tárgyában. 8) Horvát Károly Lajos községi irtók kérelme szabadság megadása tárgyában.

Felolvasás. A Kereskedők Egyesületében Kulán a múlt vasárnap este dr. Holländer Dávid kulai községi orvos igen sikerült felolvasást tartott, melyet mai tárcarovatunkban, mivel általános érdekű, teljes egészében leközlünk. A felolvasáson nagyszámu közönség jelent meg és valamennyi társaság egyesület képviselve volt tagjaival. A felolvasás után tánc volt és a mulatság a hajnali órákig tartott.

Felhívás. Vasárnap d. e. 9-12 óráig minden munkaadó és alkalmazott menjen a község házához szavazni, ahol a betegségyelőző pénztári közgyűlési kiküldöttök választatnak. Jelöltjeink: Krämer Márton és Polich Simon munkaadók, Zányi Béla és Horn János sörgyári könyvelő. A munkaadók a nekik kézbesített igazolványokkal, míg a munkások tagsági igazolványukkal (tagkönyv) szavazhatnak. Szavazólapokat a szavazás helyén osztanak ki. Menjen el mindenki szavazni, hogy végre új rendet teremtsünk a kerületi munkásbiztosító pénztárnál. —f.

Kulai csendélet. Az elmúlt vasárnap tánc volt a Hókostok-féle vendéglőben, hol a magyar legények mulattak. Odavetődött Szungyi Bálint nős napzsamos is és összeveregkedett a legényekkel, akik kitétek a szűrt. Ö erre a szomszédokból kását hozott, hogy a sértésért elégtételt vegyen, de elvették tőle és újra kilökték. Szungyi ezen sem okult, hanem hazament és ásóval tért vissza. Lesbe is állott úgy fél 8 óra tájban a csatorna melletti malomnál, de vesztére, mert Gyurits Péter, László M. és társai neszt vették a dolognak, körülvették, és a saját ásójával úgy helybenhagyták, hogy úgy kellett hazavinni. Szungyi Bálint veszekedő ember. Nincs rendjén, hogy gyakran így végződik a tánc a magyar legényeknél. Alig 3 hete, hogy lövöldöztek is egymásra a csatorna partján és csak a véletlennek köszönhető, hogy csendes polgárokat le nem löttek. Talán több felügyelet, csendőri razzia, vagy a tánc teljes beszüntetése elejét vennék az elharapódzott bicskázásoknak és lövöldözéseknek.

Torzsa községben nemrég vezeték be a telefont, most pedig villamosvilágítást is kapnak a derék torzsaiaik. Ifj. Machmer Fülöp gőzmalom-tulajdonos és nagybirtokos rendeztetni be a villamos-művet Bárdos és Brachfeld fővárosi céggel és már júliusban üzemben lesz a villamostelep. E cég emberei szerelik a legtöbb magánházaiban a világítási vezeték is, melyet fővárosi módra, kevésbbé láthatóan és a falaknak minden megrogálása nélkül végeznek. Jellemző a torzsai lakosság haladási vágyára, hogy több ezer lángot jegyeztek eddig is és Bárdos és Brachfeld villamos lámpákból, értékes lusterekből nagy raktárt tart fenn a közönség kényelmére. — A fúutca a Torzsa—Kucorai műút kiépítése alkalmával végig ki fog köveztetni és akkor fogják a nyári utak helyén a pázsitot vagy parkozást megfektetni. Egy fővárosi cég ajánlatot tett a járdák aszfaltozására s ha a község nem is fog aszfaltoztatni, de valószínű, hogy a fúutca több háztulajdonosa aszfaltjárdát fog készíttetni. — Az Óverbász—Kucora—Torzsa—Pincédi műút ki van adva a Roheim-féle r-társaságnak és Óverbász—Kucora közt a földmunka folyamatban. — A torzsai járványkórházat ifj. Blum Frigyes torzsai képesített kőművesmester 8270 K vállalati árban felépítette. A felmerült pótlások utáni többletköltséget az államépítészeti hivatal fogja megállapítani. —

Egy állati megfigyelőt és hullaégetőt is fog a község hódási mintára kb. 1200 K költséggel építtetni. — A „Karám” a Zamborác-legelőn már felépült. Ez egy hatalmas szilárd fészter, ahol a jószág védelmet talál. Mintegy 5000 K-ba került a községnek. — Ekkora fejlődés egy aránylag kis község életében örömmel töltheti el a község lakosságát és a község ügybuzgó fiatal jegyzőjét: Schick Edét, akinek a legtöbb érdeme van e haladás körül.

A cservenkai községi iparostanonciskolát a mult hét folyamán meglátogatta Förstner Zoltán, budapesti iparoktatási szakfelügyelő, amely alkalommal az elért eredménnyel teljesen meg volt elégedve. Két osztályban vegyhallgatta a tanítást, a tantestülettel értekezletet tartott, melyen igen fontos utasításokat adott az iskola fejlesztésére.

Ujverbász község képviselőtestülete e hó 24-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a község főterén dícső szabadságharcunk emlékére szobrot állít. A községnek e célra már van gyűjtött alapja.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara április 28-án (hétfőn) d. u. 2 órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart.

A nazarénus.

A közelmúlt napokban korán reggel beállt egy szomszéd községbeli gabonakereskedőhöz egy p-i tót földműves és szól:

— Jó reggelt uram — én eladtam magának zabot ...

— Talán most akarja behordani, vagy pénzt akar — szól a gabonakereskedő.

— Nem Uram, én 18 év előtt adtam el magának azt a zabot és akkor nekem tevédesből 13 forinttal többet fizetett ki — pán (uram) ...

— No és most mit akarsz barátom?

— Eljöttem, hogy visszaadjam neked „pán” azt a 13 forintot ...

— S miért jut az most 18 év után az eszedbe?

— Uram, „ujhitű” (nazarénus) akarok lenni és ehhez a Te bocsánatod és felmentésed kell nekem. Ime itt a 13 frt, amennyivel akkor többet adtál ... megbocsátasz-e nekem?

A kereskedő meghatva a vallásosságtól áthatott önvalloástól, természetesen megbocsájtott régi üzletfelének és az boldogan távozott.

Vallási dolgokról ugyan nem szoktunk írni, de a megható história nagyon kikívánczolt a tollamból. Csupán egy megjegyzést fűzök az esethez: Tudtommal minden vallásfelekezet elfogadta az őtetamentum 10 parancsolatot. Miért kellett ennek az embernek 18 évig varni, mikor már eddigi vallása alapján is 18 év előtt visszaadhatta volna azt a — 13 forintot ...

Szek. üzenet.

Dr. H. Gy-né, H. G. A. úrnöknek és P. I. úrnak. Köszönjük a beküldött cikkeket, illetve verset. A következő számokban fogjuk hozni azokat.

Omega. Önnek igaz van s mi ezzel a kérdéssel talán többször is foglalkoztunk már. Sem a finom ruha, sem a születés, még kevésbbé a gőgösség az, ami az igazi úgynevezett „ári embert” jellemzi. A jó nevelés, a jó modor és a tiszta jellem a főkéllékek.

Bérbeadó

Ujverbázon, a csatorna partján épült, a Löbl-féle telken levő

villamos daráló-malom.

Értesítést adnak:

Löbl Károly, Torzsa

Fürst Miksa fakereskedő Ujverbász

Értesítés.

Szives tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy az eddig bérbe kiadott

Zöldkert-vendéglőmet

ismét saját kezelésembe vettem. A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel

özv. Zeiss Lipótné, Kulán

1323 sz. 1913

Pályázati hirdetmény.

Béreg községben 240 K évi fizetés és születési esetek után 2 K javadalmazással üresedésbe jött **szülésznői** állásra pályázatot hirdetek, felhívom ennél fogva a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám május 15-ig nyujtsák be.

Baja, 1913 április 21.

VOJNITS MÁTÉ
főszolgabíró

Bácsszentiváni Fatelep Tüzifaosztálya **Bácsszentiván** mindenféle száraz tüzfát waggononkint szállít előnyös árak mellett. Árjegyzéket kívánatra küld.

SZANDALOK

és csak akkor valódiak, hogyha
Boston-védjegy van a talpon!

Kaphatók

férfiak, nők és gyermekek számára
iff. Kovács J. I. cégnél, Kula

150 sz. 1913

Hirdetmény.

Béreg községben

aljegyző kerestetik.

Fizetése 1000 K készpénz és 400 K
lakbér. A horvát és német nyelvet
bírók előnyben részesülnek.

Béreg, 1913. április 20.

Előljárásság

1112 sz. 1913

Bezsdán község

Versenytergályalási hirdetmény.

Bezsdán község előljárássága a községi rend-
őrség ruházatának szállítását árlejtés útján bizto-
sítani óhajtván, ezért Bezsdán község háza tanács-
termében tartandó versenytergályalásra alulírottak
által 1913. május 4-én d.e. 10 órákor pályázat
hirdetnek.

A rendőrség ruházati szükséglete a következő:

9 drb köpeny, szörme gallérral
9 drb téli zubbony
9 drb nyári zubbony
9 drb téli nadrág
9 drb nyári nadrág
9 drb téli sapka vármegyei pajzscimer és
lőszor forgóval

9 drb nyári sapka
9 pár báránypelése téli keztyű
2 pár szarvasbőr fehér keztyű
9 pár téli csizma bagaria bőrből
9 pár rövidszárú nyári csizma
9 pár box-bőr cugos cipő

Felhívom pályázók, hogy írásbeli ajánla-
taikat a közszállítási szabályrendelet értelmében
kiállítva alulírott előljárássághoz címezve 1913.
május 3-ig bezárólag beadni sziveskedjenek,
mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

A lábbelire külön ajánlat adandó be.

Bánatpénzül az ajánlott összeg 5 % -a a
versenytergályalás előtt a községi pénztárnál le-
tétbe helyezendő.

Bezsdán, 1913 április 19.

Ladány Ervin
jegyzőHorváth Sándor
bíró

Trebitscher Endre

asztalosassága, Kula Árpád út 972

Ajánlja

legújabb
divatu butorraktárát

Kereskedőknek is

árajánlattal szívesen szolgál

775 sz. 1913

Csátalja község

Hirdetés.

A Csátalja község tulajdonát ké-
pező községi

nagykorcsma épület,

a hozzátartozó melléképületek és udvarral
együttesen 1913 május 10-én d.e. 10 óra-
kor a község háza tanácstermében nyilván-
os szóbeli árverés útján, örökáron el fog
adatni.

Kikiáltási ár 20.000 K, bánatpénz en-
nek 10 % -a, mely az árverés megkezdése
előtt a községi bíró kezéhez lefizetendő.

Csátalja, 1913 április 19.

Szilvássy György
jegyzőKrisztmann János
bíró

Női- és leánygyermek-
kalap-újdonságok

állandóan nagy választékban

Hlauschek Julia divatárúsnőnél

Kula, Árpád-út 973

Átalakítások jutányos árak mellett!

14025 szám

alisp. 1913

Versenytergályalási hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye székházában lévő hivatalos helyiségek fűtésére az 1913/1914. évi téli
időszakban szükséges

920 (kilencszázhusz) köbméter száraz, rothadástól ment, kizárólag első (I.)
osztályu fiatal cserhasáb, tölgyhasáb, gyertyán v. bükkhasáb tűzifának

biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenytergályalást hirdetek.

1. Szállítási határidő 1913 október 31.

2. Az ajánlatok köbméterenként egységárral teendő; százalékos árendeményt, vagy felül-
tízest tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel
ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott
ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.

Ajánlat a 14025/alisp. 1913 sz. versenytergályalási hirdetésben kiírt tűzifa szállításra.

3. Az ajánlatok Czálínger József vármegyei irodaigazgatónál (Zombor, vármegyei székház, I.
emelet, 37. szám) 1913. május 9-ik (péntek) napjának d.e. 12 órájáig adandók be. A később
érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

4. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapírokban az ajánlati költségvetés
végösszegének 5 % -a legkésőbb 1913. május 9-ik (péntek) napjának d.e. 11 órájáig jelen hir-
detmény számára való hivatkozással a zombori m.kir. adóhivatalnál teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlatához csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad.

5. A versenytergályalás Zomborban, a vármegye székházának I. emeleti kistermében 1913. május
10-ik (szombat) napján d.e. 9 órákor fog megtartatni; a versenytergályaláson, illetve az ajánlatok
felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

6. A szállításra vonatkozó általános és részletes feltételek és az ajánlati minta Czálínger Jó-
zsef vármegyei irodaigazgató hivatalos helyiségében jelen hirdetmény közzététele napjától az aján-
latok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati mintát a vármegye irodaigazgatója az e végett jelentkezőknek díjtalanul kiszolgáltatja.

7. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. A szállítandó tűzifa a várm. gazdasági választmánya által fog átvétetni,

9. A tűzifát tartozik a vállalkozó jelen hirdetmény 1. pontjában megjelölt határidőre a vár-
megyeház hátsó udvarába beszállítani és ott 20 méter hosszú sorokban, az egy-egy méter hosszú
hasábokat egyenesen fektetve és csakis minden sor végén a hasábokat keresztbe rakni.

10. A szállítás odaítélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérke-
zett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1913 április 12-én.

Scultéty Ferenc

alispán

Egy SCHUTTLEWORT-gyártmányu,
használt, de jókarban lévő

ELEVATOR
SZALMAKAZALOZÓ

eladó.

3-5

Bővebb értesítéssel szolgál

Fürstner István földbirtokos
Kula, 1444 hásss.

1218 tkvi 913

Árverési hirdetményi kivonat.

Torzsa Takarékpénztár Rt. végrehajtónak dr.
Tyrity Dávid kulai ügyvéd, mint Feller János és neje
sz. Zier Erzsébet részére kirendelt ügygondnok végre-
hajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében a kérelem
következtében a végrehajtási árverés 800 K tőkeköve-
tés, ennek 1909. nov. 1-től járó öszázalék kamatai, 106
K 34 f perbeli és vég. már megállapított, ugy jelenleg
28 K 97 f-ben megállapított és a még felmerülő költ-
ségek kielégítése végett az 1881. LX. tc 144 §a alapján
és a 146 § értelmében valamint az 1908. XLI. tc alapján
a zombori kir. törvényszék, a kulai kir. bíróság mint tkvi
hatóság területén lévő a torzsa 1118 sz. betétben A1 I
sor 1063-4 hrsz. 170 □ 01 szántónak Feller János és neje
sz. Zier Erzsébetet illető fele részére 825 K ezennel meg-
állapított kikiáltási árban elrendelítetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. június
12-ik napjának d. u. 3 órája Torzsa község házához
tüzetik ki.

Árverési feltételek

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kiki-
áltási árban alul is azonban a kikiáltási ár felénél alacsony-
abb árban el nem adatnak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan bec-
sárának öszázalékát vagyis

82 K 50 fillér készpénzben vagy az 1881. LX. tc.
42. §ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov.
1-én 3333 sz. igazságügyministeri rendelet 46 §-ban ki-
elölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy az 1881. LX. tc 170 §a értelmében a bán-
atpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított
szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka
szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ugyan-
annyi százalékáig kiegészíteni s ha ezen kötelezettségé-
nek nyomban eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül
marad és az árverésen, mely haladéktalanul folytatandó
részt nem vehet.

Kulán, a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál
1913 március 16.

PETNEHÁZY kir. ajjárásbíró

Tex János és fiai
épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 1336

Készítenek háló, ebédlő, uriszoba, könyvtár-szekrény,
üzleti állványokat stb.

Rajzokkal és árajánlattal szívesen szolgálnak.

1916 sz. 1913

Pályázati hirdetmény.

Bácsbodrog vármegye palánkai járásának
Szépliget nagyközségében

a községi jegyzői állás

lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot
hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az
1900: XX. tc 3. §a, illetve az 1883: I. tc 6. §ában
előírt képesítésüket és eddigi működésüket iga-
zóló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1913.
május 10. napjának d. u. 5 órájáig hozzám
nyujsák be. A később beérkező, vagy hiányosan
felszerelt kérvényeket figyelmen kívül hagyom.

Az állással egybekötött javadalmazás a kö-
vetkező:

1) évi 2540 K készpénzfizetés, (amelybe a
községi gyámpénztár kezeléseért járó tiszteletdíj,
valamint a természetben kiszolgáltatandó 20 mm
buza és 21 köbméter kemény tűzifa váltására
is be van számítva.)

2) szabadlakás, (melyet a község tartozik
mindenkor jó karban fenntartani és amely után
a házadót a község fizeti.)

3) 199 □ 01 házikert, 418 □ 01 szérűskert,
640 □ 01 szőlő és 16^{1025/1000} hold szántóföld és
legelőilletmény haszonélvezete, mely földek után
az adót a jegyző köteles fizetni,

4) magánmunkálatokért szedhető díjak.

A választás kitzése iránt külön fogok in-
tézkedni.

Palánka, 1913 április 20.

ZSIGMOND fűszolgabíró

HARISNYAKÖTÉST
és javítást

Fehérművarrást

elvállal és gyorsan végez

Arth Magdolna

Kula Petőfi-utca 1524 hásss.

KOVANDA SEBESTYÉN

kefe, ecset és messelőkészítő

KULA

Kereskedőknek

árajánlattal készséggel szolgál